

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI- STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY

TOM IV: ZMIANY I SYNERGIA W ROZWOJU NAUK I EDUKACJI

Pod redakcją naukową:

Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Wasyl Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

TOM IV: ЗМІНИ ТА СИНЕРГІЯ В РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

За науковою редакцією:

Ян Ґжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Konin - Użhorod - Chersoń – Kijów

Конін - Ужгород - Херсон - Київ

2020

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIwersYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
CHERSONSKI WYDZIAŁ ODESKIEGO UNIwersYTETU SPRAW WEWNĘTRZNYCH
ХЕРСОНСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КІЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
KIJOWSKI UNIwersYTET MIĘDZY NarodOWY

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI -
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY.**

TOM IV: ZMIANY I SYNERGIA W ROZWOJU NAUK I EDUKACJI

Pod redakcją naukową:

Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Wasyl Ilnytskyj

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.**

TOM IV: ЗМІНИ ТА СИНЕРГІЯ В РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

За науковою редакцією:

Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Konin - Użhorod - Chersoń - Kijów
Конін - Ужгород - Херсон - Київ
2020

УДК 371.1:001 (08)
ББК74.04я43
Р64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том IV: Зміни та синергія в розвитку науки та освіти [колективна монографія] / [Наукова редакція: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін - Ужгород - Херсон - Київ: Посвіт, 2020.292 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki - stan, problemy, perspektywy. Tom IV: Zmiany i synergia w rozwoju nauk i edukacji [monografia zbiorowa] / [Redakcja naukowa: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj], Konin - Użhorod - Chersoń - Kijów: Poswit, 2020.292 s.

ISBN 978-617-7835-89-8

УДК 371.1:001 (08)
ББК74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab., prof. **I.Zymomrya**; dr hab., prof. **M.Zymomrya**; dr **O.Zymomrya**; dr hab., prof. **W.Halunko** (executive editor); dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr prof. **Kh.Khachaturyan**; dr hab., prof. **J.Kuzmenko**; dr hab., prof. **O. Dobrowolska**; dr hab., prof. **T.Mishenina**; dr hab., prof. **O.Newmerzycka**; **O.Nepsha**; dr hab., prof. **A.Peczarskyj**; dr **I. Plieth-Kalinowska**; dr hab., prof. **Y.Stentsel**.

Редакційна колегія:

д-р габ, проф. **Я.Гжесяк**; доктор філологічних наук, проф. **І.Зимомря**; доктор філологічних наук, проф. **М.Зимомря**; кандидат філологічних наук, доц. **О.Зимомря**; доктор юридичних наук, проф. **В. Галунько** (відповідальний секретар); доктор історичних наук, проф. **В.Ільницький**; проф. **Х. Хачатурян**; доктор педагогічних наук, проф. **Ю.Кузьменко**; доктор філологічних наук, проф. **О. Добровольська**; доктор педагогічних наук, проф. **Т.Мишеніна**; доктор педагогічних наук, проф. **О.Невмержицька**; **О.Непша**; доктор філологічних наук, проф. **А.Печарський**; д-р **І. Пліт-Каліновська**; доктор технічних наук, проф. **И.Стенцель**.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński

dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясіньскі

д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-7835-89-8

©Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький, 2020
© Посвіт, 2020

Піддубна О., Максимчук А. Розвиток художньо-творчих здібностей студентів спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) під час самостійної роботи з дисциплін «Живопис», «Композиція».....	178
Плужнікова Т., Краснова О., Безбородько М. Сміття та його вплив на навколишнє середовище	186
Польовий А., Божко Л., Барсукова О. Вплив погодних умов на вирощування льону довгунцю в Чернігівській області	197
Прохорова Л., Гришко С., Непша О. Підземні води району курорту «Кирилівка»: гідрогеологічні умови залягання, використання та охорона.....	206
Романова Н. Асоціативне поле емоції SchuldgefOhl «провина» в німецькій та австрійській лінгвокультурах.....	220
Стенцель Й., Поркуян О., Літвінов К. Математичне моделювання нелінійних процесів енерго-масоперенесення методом балансу швидкостей.....	229
Трубавіна І., Каліна К., Данилюк І. Здоров'язбереження студентів як реалізація соціальної профілактики негативних явищ в молодіжному освітньому середовищі.....	250
Федишин М. Лінгвістичні моделі репрезентації національних шкіл дискурсу.....	259
Харченко Н., Кундій Ж., Ющенко Ю. Освітні послуги умовах дистанційного навчання.....	269
Яровенко Т. «Хроніки Задзеркалля»: літературно-фаховий часопис навчального закладу пенітенціарної установи	277
Відомості про авторів	288

РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014.12 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО) ПІД ЧАС САМОСТІЙ- НОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІН «ЖИВОПИС», «КОМПОЗИЦІЯ»

The paper considers the development of artistic and creative abilities of students majoring in 014.12 Secondary Education (Fine Arts) which consists not only in teaching pedagogical skills, but also in acquiring practical skills required for independent creative work in the disciplines «Painting», «Composition». The authors consider the study of students' methods and techniques of painting in order to use them in composition during independent work in different types and genres of painting. The value of practical mastering of technical skills in the transfer of nature in the performance of independent tasks by students is analyzed. The results of the problem groups «Oil Painting» and «Composition in Art» are presented, which allow students to explore problems that are common to the history of painting, composition and professional training and contribute to the development of artistic abilities of students during independent work in disciplines «Painting» and «Composition». The dependence of the quality of professional artistic training during the use in the educational process of effective methods of mastering the techniques, techniques and means of painting of old masters is revealed.

Володіння теорією і практикою виконання реалістичного живописного малюнку є надійним гарантом успіху в діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. В свою чергу формування живописної майстерності неможливо без створення психолого-педагогічних умов для розвитку художньо-творчих здібностей студентів.

Як відомо, зображення навколишнього світу, формування цілісного колірною сприйняття навколишньої дійсності, естетичне ставлення до зображуваного реалізується в двох формах - аудиторній та самостійній роботі.

Аналіз публікацій з проблеми дослідження свідчить про те, що питання теорії і методики навчання живопису й композиції які спрямовані на розвиток художньо-творчих здібностей студентів під час виконання самостійної роботи залишаються недостатньо розробленими.

Художньо-творча підготовка студентів спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво), як один з важливих компонентів фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва відображена в роботах В.С. Кузіна [2], М.М. Ростовцева [10]. Проблема організації самостійної роботи студентів спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) та розвиток художньо-творчих здібностей майбутнього вчителя образотворчого мистецтва практично не досліджувалася.

Теоретичне та методичне обґрунтування самостійного навчання з дисциплін «Живопис», «Композиція» сприяє вихованню і саморозвитку майбутнього вчителя образотворчого мистецтва за допомогою реалізації принципів особистісно орієнтованого навчання. Розвиток художньо-творчих здібностей майбутнього вчителя, який 178

використовує умови і засоби самостійної художньо-творчої діяльності починається ще з I курсу. Поряд з практичними завданнями з дисциплін «Живопис», «Композиція» передбачається проведення лекцій, тому що володіння теоретичною базою до підготовки з практичних занять, сприяє професійному виконанню самостійних завдань.

Традиційною основою фахової підготовки зі спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) є практична підготовка студентів де закріплюються знання, уміння бачити й передавати різноманітний стан природи в залежності від умов освітлення і середовища. Важлива роль в процесі навчання відводиться навчальним постановкам, які повинні бути різноманітними за тематикою, навчальним та творчим завданням, цікаві в композиційному і колірному рішенні, повинні задовольняти естетичні вимоги, служити розвитку художнього смаку і творчої активності студентів [3]. Цікавий натурний матеріал і оригінальне колористичне рішення повинно захоплюватися в поточних переглядах. Тільки при виконанні цих вимог з самостійних практичних занять знання та вміння закріплюються і стають міцною основою творчої діяльності. Самостійна діяльність кожного студента вправується і оцінюється в проміжній та підсумковій атестації в кінці семестру.

На початку навчання живопису студенти I курсу освоюють технічні прийоми роботи аквареллю, основи кольорознавства. Починаючи самостійну роботу від найпростіших навчально-творчих вправ по тоновому і колірному зображенню окремих предметів, кожен студент повинен прагнути застосовувати теоретичні знання, отримані на аудиторних заняттях з живопису в вирішенні навчальних і творчих завдань. Кожне завдання має розвивати почуття краси і гармонії, цілісного сприйняття природи.

Основними практичними завданнями з живопису на II-III курсах є аудиторна робота з тривалої природної постановки. В ній вирішується весь комплекс завдань, пов'язаний з вивченням природи і методів її зображення, оволодіння технікою акварельного, і олійного живопису, що є обов'язковою вимогою програми. Поряд з професійним виконанням живописної роботи майбутньому вчителю необхідно оволодіти прийомами швидкого і впевненого живописного зображення з природи. Такими є самостійні короткострокові етюди, що дають можливість не тільки швидко схоплювати основні колірні відносини, а й створювати неординарні по композиції і колористиці живописні роботи. Спрямовані на написання різноманітних за тематикою короткострокових етюдів не тільки з природи а й по пам'яті, активізує художньо творчі здібності студентів [7, 110].

Одне з основних завдань самостійної роботи з живопису полягає в формуванні готовності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва сприяти розвитку творчого сприйняття навколишньої дійсності.

Поряд з практичними роботами з самостійної образотворчої діяльності передбачені завдання на закріплення теоретичних знань та практичних умінь з живопису й композиції, які сприяють не тільки поглибленню і розширенню знань, умінь, а й пошуку нестандартних самостійних творчих рішень.

Практичні заняття з дисциплін «Живопис», «Композиція» на послідовне закріплення теоретичних знань, практичних умінь передбачають удосконалення самостійної навчально-творчої роботи з живопису як в домашніх умовах, так і під керівництвом педагога. Розвиток художньо-творчих здібностей студентів за допомогою активі-

зації самостійної образотворчої діяльності з живопису та композиції вимагає подальшої, більш поглибленої роботи, тому для студентів спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) головним є дидактичні принципи послідовності, систематичності, науковості, доступності.

Сучасному вчителю образотворчого мистецтва необхідно визначати провідні ознаки основних історичних етапів розвитку образотворчого мистецтва, пояснювати закономірності трансформації їх художньої мови, демонструвати знання основних понять теорії образотворчого мистецтва, усвідомлювати теоретичні основи образотворчої грамоти на

рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу, усвідомлювати специфіку використання основних правил і прийомів композиційного та колористичного рішення художнього образу, демонструвати вільне володіння прийомами тонового, силуетного, колірною, живописного зображення, засобами художньої виразності, техніками й технологіями роботи різноманітними художніми матеріалами [4,9].

Практика показує, що для старших курсів є всі необхідні передумови для більш поглибленої, цілеспрямованої і різнобічної роботи з кольором, особливо під час самостійної образотворчої діяльності при створенні композиції.

Протиріччя - між потребою суспільства в фахівцях з образотворчого мистецтва і реальним рівнем спеціальної підготовки вчителів - обумовлює необхідність пошуку ефективних шляхів вдосконалення мистецької освіти. Можливість вирішення даної проблеми ми пов'язуємо з розвитком широкого комплексу властивостей особистості студента, яка дає базу для прояву креативності, самовираження і самореалізації, прояву самостійності, ініціативи.

Розвиток художньо-творчих здібностей майбутніх учителів образотворчого мистецтва буде більш ефективним, якщо розроблена і впроваджена педагогічна технологія самостійного навчання живопису буде спільна в творчій діяльності педагога і студента.

Створення педагогічної технології, спрямованої на реалізацію мети, завдань, змісту, методів, умов, форм і засобів самостійного навчання живопису, композиції буде не тільки сприяти розвитку художньо-творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва, а й закладати основи формування основних спеціальних компетентностей.

Формування таких якостей особистості, як прагнення до творчих досягнень, до самоосвіти, самовиховання, здатності до самоаналізу, цілеспрямованості, співпраці у творчій діяльності, працездатності, дозволяє випускнику адаптуватися до різних умов своєї сфери діяльності.

Найбільш затребуваними стають такі якості особистості, як мобільність, рішучість, відповідальність, здатність розширювати і застосовувати знання в незнайомих ситуаціях, здатність вибудовувати комунікацію з іншими людьми. Основним результатом творчої, спільної діяльності педагогів повинна стати не система засвоєних знань, умінь і навичок, а здатність випускника творчо застосовувати їх в конкретних життєвих ситуаціях.

Самостійна робота з живопису, композиції повинна бути інтегрована не тільки на предметному, але і на міжпредметному рівні з іншими спеціальними дисциплінами 180

професійного циклу і представляти собою педагогічну технологію, спрямовану на розвиток образного, просторового, асоціативного мислення, творчої уяви та створювати необхідні психолого-педагогічні умови що характеризуються:

- наявністю креативних творчих завдань і спеціального комплексу вправ, спрямованих на розвиток художньо-творчих здібностей, формування творчої особистості студента;

- свободою вибору засобів і матеріалів для досягнення найкращого бажаного результату;

- вміння бачити власні помилки і виправляти їх в подальших роботах, виконувати художньо-творчі завдання, постановки, співвідносити поставлені завдання з технологічними можливостями матеріалів;

- активізацією і бажанням студентів до самостійної роботи, яка розкриває індивідуальні якості кожного з них, творчого, аналітичного та дослідницького характеру;

- використанням наочних посібників, необхідної літератури;

- копіюванням картин для того, щоб вміти правильно схоплювати кольорові відносини, вибором своєї техніки виконання;

- » відвідуванням різних виставок і майстер-класів художників, участь у виставках-конкурсах.

Зосередження уваги студентів на технічній стороні створення станкової картини є виправданим ще і тому, що колористичні якості твору живопису знаходяться у великій залежності від професійного використання можливостей матеріалів. У поняття «техніка живопису» прийнято включати сукупність навичок, способів і прийомів, вживаних при виконанні художнього твору.

Якість творів живопису знаходиться в тісному взаємозв'язку з майстерністю художника, тобто з тим, як він володіє обраним матеріалом. Крім того вмиле використання матеріалу залежить від уміння цілісно і образно бачити зображуваний об'єкт, велику форму, відбирати найпотрібніше для виявлення творчого задуму, ігноруючи другорядні деталі. У живописній техніці велику роль відіграє робота пензлем в нанесенні фарб на полотно, вмиле передача форми і кольору зображуваних предметів, досягнення певної фактури колірної поверхні, що багато в чому залежить від темпераменту художника, його досвіду, від тієї впевненості, з якою він наносить колір на площину [6, 112].

В область техніки живопису входить також доцільне застосування фарб в передачі контрастності за кольором і тоном, вмиле використання різного ступеня висихання нанесеного на площину барвистого шару фарби. Коли студент, знайшовши певні прийоми, впевненими рухами пензля по полотну переконливо і просто вирішує кольором форму, він відчуває творче задоволення, переконуючи глядача в правоті обраного ним методу.

Однак інтерес художника лише до техніки не може дати позитивних результатів у творчості. Технічна майстерність має допомагати виявленню в композиції художнього задуму, виразності всіх пластичних і колористичних засобів живопису. Спосіб нанесення фарб має велике значення в передачі творчого задуму художника, так як цільне або пошарове прозоре нанесення фарби дещо змінює враження від кольору,

навіть якщо у всіх цих випадках студент використовував одну і ту ж фарбу. Характер нанесених на площину мазків, їх спрямованість щодо падаючого на картину світла можуть створювати відмінності у відтінках кольору [6].

Вибір технічного прийому багато в чому визначається і характером зображуваних предметів. Так, значною масою в картині може бути поверхня водойми, матовість далеких планів, ворсистість тканини і т. д.

Поряд з характером поєднання кольорів в колористичному вирішенні картини певне значення мають характер мазка, фактура, специфічні особливості, які посилюють емоційну виразність живопису. Виразність і емоційний вплив колориту картини визначаються єдністю застосованих студентом образотворчих засобів і виразністю у передачі якісних характеристик зображуваних предметів.

Майстерність в живописі, крім володіння художнім матеріалом, залежить від уміння бачити, тобто від уміння, ще не почавши писати живописну роботу уявляти собі майбутнє композиційне зображення і ті основні компоненти, на яких будується загальний колорит картини. Здатність до цілісного художнього сприйняття дійсності багато в чому залежить від накопиченого досвіду в живописі та композиції.

У живописі та композиції майстерність буде залежати від уміння вибрати силу контрасту, величину колірних мас і їх основні акценти. Досвідчений учитель образотворчого мистецтва, використовуючи можливості тієї чи іншої техніки живопису, вибирає в кожному випадку ту певну систему відносин, яка потрібна для передачі композиційного творчого задуму, будь то пейзаж, натюрморт, портрет або фігурна композиція.

Майбутній учитель образотворчого мистецтва в процесі роботи над композицією сприймає найбільш головне, володіючи здатністю ігнорувати ті моменти і деталі, які стоять поза образотворчими завданнями. Ця якість сприйняття дозволяє йому відразу охопити поглядом весь спостережуваний мотив, досягаючи єдності в композиційному вирішенні картини [8].

Спостерігаючи за натурою, студенти повинні в основних рисах бачити її майбутнє кольорове рішення в певному матеріалі, наприклад, в акварелі, гуаші, темпері або олійному живописі. Таким чином, освоєння техніки живопису має важливе значення в розвитку професійної художньої майстерності студентів, розвитку їх художньо-творчих здібностей під час самостійної роботи з дисциплін «Живопис», «Композиція».

Крім того, в навчальному процесі недостатньо враховується освітній потенціал класичної спадщини, мало приділяється уваги вивченню історично сформованих методів роботи над композицією, освоєння техніки, прийомів і засобів живопису старих майстрів.

Важливою метою створення проблемних груп «Олійний живопис» та «Композиція у мистецтві» є стимулювання дослідницької роботи студентів, спонукання їх до вдумливого вивчення секретів старовинного живопису, формування їх власного художнього стилю на основі кращих традицій і новаторських підходів.

Представлені нами проблемні групи «Олійний живопис» та «Композиція у мистецтві» містять комплекс теоретичних питань з історії, техніки та технології живопису, вивчення яких відбувається як в процесі лекційних та семінарських занять, так і в ході самостійної дослідницької роботи студентів в бібліотеці і художньому музеї.

Освоєння студентами комплексу теоретичних питань ефективно здійснюється при виконанні ними індивідуальних проектів з дослідження технічних і художніх можливостей

олійних і акварельних фарб в процесі копіювання старих майстрів.

Самостійна робота студентів полягає в створенні копії картини старого майстра, написання реферату, статті де фіксується послідовність і результати проведеного дослідження.

Вивчення відомих творів станкового живопису покликане допомогти молодим вчителям, не тільки зрозуміти окремі технічні прийоми, методи і засоби великих майстрів минулого, а й сприяти осягненню секретів старовинної техніки у всій повноті з використанням їх в самостійній творчій практиці [1]. Для копіювання студентам рекомендується використовувати тільки видатні твори, що дозволяють побачити і високу художню майстерність, і стиль, і індивідуальну манеру великих майстрів минулого, і багатство їх технічних прийомів і засобів.

Розвиток технік і технологій живопису вивчається в історичному контексті, що дозволяє прогнозувати тенденції їх розвитку в майбутньому. Важливість копіювання в підготовці молодого художника відзначав ще Леонардо да Вінчі у своєму трактаті «Про живопис». Копіювання і донині є ефективним методом навчання студентів секретам і тонкощам художньої майстерності, що дозволяє їм покращувати і розвивати якість своїх робіт. При копіюванні студентами використовуються сучасні матеріали, проте необхідний їх ретельний відбір для максимального наближення до оригіналу. Методичні рекомендації, складені до кожного завдання, допомагають зрозуміти суть і специфіку роботи з копіювання відомих картин, сприяють розвитку розуміння нюансів техніки майстра. Підбір картини або її певного фрагмента для копіювання є питанням особистого вибору студента. Успішне самостійне виконання фрагмента складної роботи майстра дозволяє пережити почуття глибокого задоволення і вселяє віру у власні можливості, розвиває художньо-творчі здібності [1, 52].

Для розвитку художньо-творчих здібностей в живописі, поряд з тривалими роботами, студентам пропонується завдання з виконання короткочасних етюдів в один шар і відразу на всю силу кольору. У деяких випадках начерки в кольорі виконуються без попереднього малюнка олівцем. Короткострокові етюди займають особливе місце в навчанні живопису. Етюд виконаний в короткий термін (1-2 години), допомагає помітити в природі і передати основні кольорові акценти. Це вміння дуже важливо і при виконанні тривалого завдання. Разом з тим в роботі великого розміру набагато важче передати взаємозв'язок кольорових відносин. Короткочасний етюд олією або кольоровий ескіз аквареллю вимагає лаконічності в передачі кольору предметів, узагальненої форми, показу самого головного в зображуваному. Наприклад, робота над етюдом пейзажу вимагає безпосередніх спостережень, вивчення природи, кольорових відносин, що характеризують природу в різні пори року, при різних станах погоди. Ці відносини повинні бути чітко визначені вже в узагальненій прописці.

Процес навчання техніці живопису неможливий без активного підходу до роботи, а тому природно, що він сприяє творчому піднесенню студентів, створює у них прагнення писати самостійно, розвиваючи індивідуальні особливості застосування образотворчих засобів.

Важливими цілями та завданнями проблемних груп «Олійний живопис» та «Композиція у мистецтві» є:

- осягнення багатовікового досвіду європейської школи живопису, вивчення класичних методик живопису старих майстрів;
- освоєння кращих традицій світової живописної творчості;
- збагачення персональної художньої практики, розвиток художньої майстерності.

Проблемні групи забезпечують:

- ознайомлення з творами класичного живопису;
- дослідження історично сформованих методів і стилів роботи, особливостей техніки живопису старих майстрів;
- вивчення технічних прийомів і засобів, використовуваних художниками в композиції для втілення своїх творчих задумів.

Завдання з копіювання творів живопису спрямовані на вивчення класичної спадщини в ході практичного освоєння техніки видатних майстрів минулого. Методичні рекомендації до них є важливою основою, на якій можна побудувати власні підходи до вирішення поставлених завдань.

Проведена робота дозволяє зробити висновки щодо розвитку художньо-творчих здібностей студентів спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) який полягає не тільки в навчанні педагогічної майстерності, а й у набутті практичних навичок потрібних для самостійної творчої роботи з дисциплін «Живопис», «Композиція».

Реалізація в навчальному процесі проблемних груп «Олійний живопис» та «Композиція у мистецтві» на наш погляд, необхідно розглядати як ефективний засіб розвитку художньо-творчих здібностей студентів під час виконання самостійної роботи в професійній художній підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Ю.В. Искусство живописи старых мастеров. Техника, технология, рецепты изготовления материалов. М.: Изд-во Арт»Алюрви», 2008. 152 с.
2. Кузин В.С. Психология живописи: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Изобраз. Искусство». Изд. 4-е, испр. М.: ОНИКС, 2005. 303 с.
3. Максимчук А.П. Підготовка вчителя до роботи з обдарованими учнями. *Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства: збірн. наук, праць*. Вил. 2 / за ред. доц. В. В. Павленко. Житомир: ФО-П Левковець Н.М., 2020. С. 80-83.
4. Максимчук А.П., Куниця Г.В. Нетрадиційне малювання, як один із способів розвитку креативного мислення учнів. *Майстерність комунікації у мистецькій і професійній освіті: збірник наукових праць I* За заг. редакцією Н.Є. Колесник, О.П. Піддубної, О.М. Марущак. Житомир: ФО-П «Н.М. Левковець», 2020. У 2-х ч. Ч. I. С. 144-146.
5. Педагогічний словник / [За редакцією дійсного члена АПН України М.Д. Ярма-ченка]. К.: Педагогічна дамка, 2001. 514 с.
6. Піддубна О.М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. *Проблеми освіти*. 2019. Вип. 92. С. 111-115.
7. Піддубна О. М. Значення начерків у художньо-творчій діяльності майбутніх учителів образотворчого мистецтва з дисциплін «Малюнок» і «Живопис». *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Житомир, 2016. Вип. 2 (84). С. 107-112.
8. Піддубна О.М. Фахова дисципліна «Композиція» в розвитку творчих здібностей учителів образотворчого мистецтва. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка]*. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип. 176. С. 110-113.
9. Піддубна О.М., Зосимова К.В. Поєднання нових технік, як один із способів розвитку креативності учнів. *Майстерність комунікації у мистецькій і професійній освіті: збірник наукових праць*, за заг. редакцією Н.Є. Колесник, О.П. Піддубної, О.М. Марущак. Житомир:

ФО-П Н. М. Левковець, 2020. У 2-х ч. Ч. I. С. 164-167.

10. Ростовцев Н.Н., Терентьев А.Е. Развитие творческих способностей на занятиях рисованием: учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов. М.: Просвещение, 1987.176 с.